

ELŐFIZETÉS ÁR.

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 60 kr

Bérmentesen levelek
csak ismert keszkető fo-
gadtatnak el.

Készítők nem adatna
vissza.

Egyes szám ára 20 kr.

A nyitáskor minden gar-
mondor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYÉNEK ÉS A ZEMPLEN-MEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLETNEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

HIRDETÉS DÍJ

Hivatalos hirdetéseknek:
Minden egyes sor után
1 kr.
Asonfélék bélyeg 20 kr.

Kiemelt díjazottak a kör-
szállított hirdetések-
nyekért térmenték szerint
minden 3 centiméter
után 3 kr számítatik.

Állandó hirdetéseknek
kedvezmény nyújtatik.

Hirdetéseket a „Zemplén”
nyomdába küldendők.

A Zemplén-Hegyalja,

általában pedig a hegyi szőlők újból betelepítéséről,
különös tekintettel Zemplén-vármegye viszonyaira.

I.

Nem vezet a feltűnés vágya, csak közös érde-
künk és az a meggyőződés, hogy mentől több a
vélemény s mentől több a kiviteli módozat feletti
eszmecsere, annál könnyebben találjuk meg az utat
és módot a filokszeria által pusztított szőlők újjá-
ültetésének állandó sikeréhez.

A s. a.-ujhelyi Sátorhegytől, kis-toronyai ki-
ugrásával, az abauj-szántói Sátorhegyig terjedő
Zemplén-vármegyei Hegyalja az újabb telek
könyvezés és telekkönyvezések szerint V. Ardó,
N. Bári, K. Bári, Csarnahó, Szőlőske, K. Toronya,
N. Toronya, S. A. Ujhely, Erdő Bénye, O. Liszka,
Bodrog-Olaszi, Zsadány, S. Patak, Petrahó, Tolcsva,
Vám-Ujfalu, Golop, B. Keresztur, K. Falud, Mád,
Ond, Rátka, Szerencs, Tállya, Tarczal, Tokaj, Zom-
bor, Bekecs, Legyes-Bénye, Monok, Ladmóc és
Zemplén községekből áll, melyeknek összes szőlő-
területe: 13,827 hold és 652 □ öl, s melyeknek
évi adója: 42,048 ft 48 kr., az érdekelte lakosság
száma pedig kerekszámban: 66,000 lélek.

A Zemplén vármegye területén fekvő többi bir-
tokos községek: Kir.-Helmec, N.-Kövesd, Szentes,
Szerdahely, Szomotor, Barkó, Gálszécs, Krivos-
tyán, Leszna, Oroszka, Sztára, Czeke, Csörgő,
M. Hotyka, Imreg, Szürnyeg, Vitány, K. Azar,
Kozma, Csanólos, K. Dobsza, Gesztely, Hoporty-
Sóstó, H. Kak, Megyasszó és H. Németi. Ezeknek
szőlőterülete összesen: 15,562 hold és 676 □ öl,
évi állami adója: 45,087 ft 06 kr., lélekszámuk
pedig kerekszámban: 25,000.

Ezek a szőlőterületek ma már majdnem mind,
a Hegyalja pedig teljesen elpusztultak, csak cse-
kély értékű kopár legelő képét nyújtják. Itt-ott
kinlódik ugyan bennök a tavaszi vetemény, de
mégis ezidőszent legserencsésebbek azok a bir-
tokosok, akik jó kőbányát nyithattak elpusztult
szőlőkben; szóval a filokszeria kopárrá tette a még
nem virágzó Hegyalját; s ha néhol még megha-
gyott is mostanáig pár szőlőt a rovar szeszélye
vagy más tényező: a tapasztalat azt mutatja, hogy
pár év alatt azok is a többi szőlőterületek sorsára
jutnak; és a szőlőbirtokosok tehetetlenül nézik
vagyonuk pusztulását s a sok ezerre menő magyar
munkás, megélhetésének kiapadt forrása után sírva

sóhajt fel, s ide, ezen tájék felé tekint, hogy mun-
kája árán magának s családjának a mindennapi
kenyeret biztosíthassa. A tulajdonosok keresik
ugyan az utat, módot, hogy vagyonuk roncsaiból
miképp állíthatnák vissza elpusztult jövedelmi for-
rásaiknak legalább kis részét, de tévovázva s ta-
nácstalan helyzetükben a munkához fogni nem
mernek, sőt a befektetési tőkének hiányában nem
tudnának akkor sem, ha az újraültetés módozatai
felett alapjában már megállapodá-ra juthattak
volna is.

Ez az én célom: hogy a helyzet zavarai-
ból lehető kibontakozásra nézve szerény véleményemet
én is elmondjam.

Mindenekelőtt szölok a veszteségekről, me-
lyeket közvetlenül a birtokosok, az állam és mun-
kásnép együtt szenvedtek; a közvetett adók most-
anáig ugyan a Hegyalján még nem csökkentek,
de az kétségtelen, hogy rövid időn csökkenni fog-
nak, mert ahol a lakosság meggyérül, ott a fo-
gyasztás is hevesbedik.

A tokaj-hegyaljai szőlők területe 13827 hold
652 öl, ennek kataszteri tiszta jövedelme 107,993
ft 63 kr.; az elfogadott s fenálló becslési szabály
és szokás alapján a 13827 hold 652 öl szőlőva-
gyonnak a kat. tiszta jövedelem utáni kat. becs-
értéke 4 204,848 ft, bár ez a becslési mód a valódi
érték valódiságának még nem tökéletes mérlege;
hiszen köztudomású dolog, hogy a hegyek olda-
lába ültetett szőlőkben nem a talaj minőségi osz-
tálya szerint van az adóalap felvéve, hanem a főté-
nyező, a fekvés és beállítás minősége volt a mérv-
adó és itt a szorgalom, az erők, a természet
mostoha adományától elcsikart szorgalmi érték vé-
tetett adó alá s a természetlen, legfeljebb kopár
kecskelegelőknél alkalmas terek elhódításából, az
emberi veríték és pénzáldozatból kovácsolt tőkét
aknázták ki az állam saját előnyére, pedig amit az
ész, amit a szorgalom teremt, azt megadóztatni nem
lehet; annak az értéke a viszonyok s az egyéni
képesség érvényesítésétől függ; és amint a kat-
aszter §§-okba szedett szabálya, szemben a föld
minőségével, erőszakot tett a szőlőbirtokok meg-
adóztatásánál, épúgy másrészt a szorgalom és be-
fektetés eredményezte vagyonnak, a hegyi szőlők-
nek értékét az adóalap meg nem határozhatja;
nempedig különösen a Hegyalján, az ország méltó
büszkeségét képező, asszú és szamorodni bort termő
szőlők hazájában; de hát fogadjuk el az adott vi-
szonyokat és látjuk, hogy ezen az alapon is, csak

5%-os jövedelmet véve, a tulajdonosoknak szőlőjük
évenként 210,222 ft 40 krt jövedelmezett s a bir-
tokos ezt a jövedelmet nem tette el; ennyivel ér-
kevesebbet a nemzeti vagyon; ennyivel fogyott a
földadó alapja; mert hiszen a szőlőterületre ki-
szabott földadót fizetni a kopár legelő-talaj után
nem lehet, de a kormány nem is kívánja ezt s e
tekintetben az államkincstár az elpusztult szőlőte-
rületek után a földadót a károsodás arányához
mérten leiratni rendelte s leiratta.

A kat. tiszta jövedelem után a Hegyalján a
kincstár élvezett

földadóban	32348 ft 13 krt,
ált. jöved. pótdóiban	9700 ft 35 krt,
összesen	42048 ft 48 krt.

A közvetett adóknál, különösen a III-ad osz-
tályú keresetadónál, mostanáig csökkenés nem ta-
pasztalható, mert a borkereskedelem, az évek óta
felhalmozódott árukészlet s az a körülmény, hogy
a borkereskedők szükségleteiket a Nyírség, Hor-
vát-, Dalmát-, Erdély- és Olaszországból szerzik
be s a modern pincekezelés fogásainak segítségé-
vel és a még meglévő készletekkel összeházasítá-
sával az importált borokat a mutatkozó szükség-
lethez mérten idomítják át: még jó darab ideig
fen fogja magát tartani; mert hát a fenti művel-
tel előállított tokaji asszút és szamorodni bort, a
jóhiszeműség rovására, csak a Hegyaljáról adhatják
el busás haszonnal, de majd ha elfogy az árukész-
let s nem lesz mivel házasanítani a bort s a lehető-
ség esélye is elmúlik és a jövedelem csökken s a
kereskedelemben is kényelmetlenné fog válni a
tömeges és hosszas szállítás: a kereskedelem la-
sankint áthelyezkedik olyan tájakra, ahonnan szük-
ségletét könnyebben fedezheti s a hosszas szállítás
esélyeitől nem kell tartani; akkor aztán beáll a
közvetett adókban is a csökkenés.

Mi marad akkor a Hegyaljának cserében el-
vesztett borkereskedelme, el-ontott s elvesztett jó
hírneve helyett? Tiszta bor, jó hír, mint ködfá-
tyolképek fognak feltűnni. És a valóság? Rút.
ocsmány hamisítás! És ha nem állana is be fiskális
veszteség az államra nézve, már magában az er-
kölcsei veszteség elég nagy arra, hogy a mutatkozó
rémes állapot elkövetkezésének a kormány is se-
gítsen útját állani s minden elkövetessék, hogy
ez az állapot be ne álljon.

Ezeket veszti az állam és a birtokos.

TÁRCA.

A kaszinóból.

A „Zemplén” eredeti tárcája.

A könyvtár.

Mert van ilyen is, ámbátor egy barátom
már komolyan ajánlotta a kaszinónak, hogy pre-
zentelje oda azt a három ócska almáriomot köny-
vestől, egerestől és főleg pókhálóstól együtt, vagy
a gimnáziumnak, vagy annak, akinek kell. De hát
minek bolygatni a régiségeket! S ha van könyv-
tárunk a világ-, illetőleg a kaszinó-teremtése óta,
miért ne lehetne az továbbra is?

Tiszteljük a multak emlékét s az alapítók
tisztas szándékát, kik a kaszinóban nemcsak
trafikfogasztó, kártyázó, biliárdozó, a taksa
főlemelése, meg (és itt jó magamat is rajta ka-
pom) a szundikálás eltöltése miatt zúgolódók tár-
saságát akarták nagy Széchenyi-nk reform-eszméi-
től illetve megalapítani, hanem a könyvtárban a
kultuszuk oltárt emelni vélték. S hogy most ott
vagyunk, ahol alapító ősünk elkezdették, az a mi
hibánk, amit szebb dolog beismerni, mint azzal
tetézni, hogy tisztességes ócskaságainkat nya-
kunkról lerázandók, elprezenteljük annak, aki olyan
jót tesz velünk, hogy elfogadja.

Sietek megjegyezni, hogy ez nem szemre-
hányás akar lenni, vagy ha már az, úgy nem ama
(diskréció homályában tartott) barátomnak szól,
aki bizonyára egyetért velem abban, mit elmon-

dandó vagyok, nem is a kaszinó vezéregyénisé-
geinek, kikben meggyőződésem szerint nem hiány-
zik az erre való érzék, hanem azoknak, kik ka-
szinóink kultur-feladatáról hajlandók Pató Pál ur
módjára gondolkodni. És ilyenek, legyünk őszin-
tél, igen sokan vagyunk. Nem szeretjük a könyvet,
s ha egyszer sok kinnal áttértünk az egyetemi
gyötrelmeken és kezünkbe kerítettük a kutyabőrt,
a gőz- és villám-korszak eme kenyérpályához
juttató nemes levelét, hajlandók vagyunk elhinni,
s ami nagyobb baj, másokkal is elhítenni, hogy
már eleget tudunk. S aztán hozzálat kiki a maga
mesterségéhez, igazságot osztani, ahol segíteni,
üteret tapogatni, közigazgatni, utakat, hidakat épí-
teni, műtárgyakat tervezni, kereskedni kell, szóval a
szellemi mesterség különböző ágaihoz, miközben,
bár az elme élesedik a gyakorlat közzőrű-kövén,
de mert a szaktudományok rohamos haladása meg-
követeli a fokozott ösmeretgyarapítást és elme
képzést, ennek hiányában észrevétlenül visszamarad
valamennyi, de az önámítás édes illúziói ilyenkor
kelletlen segítségre jönnek s egyideig elhítenek,
hogy nem úgy áll a dolog. Mikor aztán belátjuk
(azokról szölok, akikben van bátorság őszintének
lenni), hogy elmaradtunk, segítenénk a bajon, ami
nem is lenne nehéz, ha az ösmeretekben támadt
hézag betöltésének anyaga kezünk ügyében lenne.
De nincs és nem is lehet. Mert hát a magyar
könyvek drágák és a magyar középosztály szegény.
Ily körülmények között aztán a szakirodalom, a
tudomány, a korszerű politikai, társadalmi, bellet-
risztikai, művészeti, szóval az egész kulturát fel-
lelő ösmeretek fejlődése ránk nézve ösmeretlen
marad, azokról legfeljebb a napi sajtó vázlatos ös-

mertetéséből szerzünk felületes tudomást, míg
végre beérjük azzal, hogy mindennapi teendőinket,
úgy ahogy, végezzük, s érezve a mulasztottak pó-
tolhatatlannak látszó nagyságát, beérjük a mindena-
napi hírlapolvasással.

A fatalista közönyösségével szemléljük a
nagy távolságot, mely köztünk s a haladással
lépést tartók között van.

A korral való lépéstartás egyetlen módja az
olvasás, az ösmeret és szellemi látókörnek fokoza-
tos és meg nem szűnő kiterjesztése; ezekhez pedig
eszköz kell, amelyet egyesek a mi kívánsági tár-
sadalunkban be nem szerezhettek. Itt aztán ter-
mészetesen a társulásra gondolunk, s mert a kaszi-
nón kívül más társadalmi szövetkezetünk nincsen,
de még ha lenne is, alig tudnánk jogcímét találni
arra, hogy e részben a bajon segítsen, teljes jog-
gal a kaszinótól várjuk a cselekvést.

Nem szeretem a konvencionális okoskodást
és azért nem is hivatkozom a művelt külföld pél-
dájára, ahol, amint sok világlátott embertől hal-
lottam, alig van akkora vidéki város, mint Ho-
monna, melynek jól felszerelt közkönyvtára ne
lenne. Én utóvégre se jártam sehol, de a hiányt
érezem, s ha sehol a világon nem lenne is olyan
fajta intézmény, miről itt szó van, nekünk kellene
azt megteremtteni, mert a kultúra kérdése a kis
nemzetek életkérdése. Ahhoz pedig szó sem férhet,
hogy az ösmeretek bő forrása nélkül a műveltséget
terjeszteni képtelenség. Hogy aztán a művelődés-
ben fenakadt társadalom a kicsinyességében ne-
vetséges provincializmus zsák-utcájába téved, arról
minden gondolkodó ember meggyőződést szerezhet
magának, ha vidéki társadalunkat megfigyeli. A

Vármegyei ügyek.

A vármegye közigazgatási bizottsága május hó 9-én tartja legközelebbi ülését.

A vármegye legközelebbi közgyűlése május hó 10. és következő napjaira tüzetett ki.

Az állandó választmány tegnap délelőtt tartott ülésének legfőbb tárgya volt az 1891. évi házipénztári számadás megvizsgálása, — mely minden részletében helyesnek és kellően okmányoltnak bizonyulván, törvényhatósági jóváhagyásra ajánlandónak találtatott. — A Bodrogköz tájékoztatására felemlítjük még itten, hogy Mailath József gróf indokolt szóbeli előterjesztése alapján a sáros-patak-vencsellői útvonal érdeke a ránk-bánszka-varannai útvonalénál sokkal fontosabbnak találtatván, az előbb említett útvonalnak a mostaninál jobb állapotba leendő helyzetetésére és kellő gondoztatására a kir. főmérnök figyelme felhivatott.

A számonkérésék ömeltősága a főispán elnöklete alatt tartott ülésében tegnap tárgyalta a vármegye összes közigazgatási hivatalainak a f. évi febr. hó 1-től, márc. hó 31-ig, tehát teljes két hónapról szóló tevékenységi kimutatását, — mely szerint elintézendő volt összesen: 31,717 ügydarab; ebből elintézést nyert: 29,960 és így hátrálékban maradt: 2161 ügydarab, melyből 1757 db. jut a középponti, 404 a járási hivatalokra, — és pedig: a szerencsi járásban 2092 ügydarabból 45, — a tokajiban 1812-ből 18, — az újhelyiben 3005-ből 217, — a bodrogköziben 2115-ből 40 — a gál-szecsiben 1443-ből 38, — a n.-mihályiban 1949-ből 19, — a varannaiban 1603-ből 11, — a sztrópkai-ban 1325-ből semmi, — a szinnaiban 882-ből 5 ügydarab maradt elintézetlenül. A számonkérésék általában megelégedéssel vette tudomásul a tanúsított tevékenységet.

Helyettesítés. Füzeses Károly vármegyei utbiztos erről az állásáról lemondván, teendőit ideiglenesen Zalanffy Sándor homonnai utbiztos teljesíti.

Hírek a nagyvilágból.

Olaszországban kormány-válság volt. A Rudini-minisztérium beadta lemondását. Umberto király ismét Rudini-t bízta meg a minisztérium újalakításával, ami napokig tartó próbálkozás után sikerült is. A válságra az adott okot, hogy a pénzügyminister nem vállalkozott azoknak az újabb millióknak az előteremtésére, melyeket a hadsereg erejének fokozása végett a hadügyminister követelt.

Giers, orosz külügyminister, egyszersmind a cár birodalmában a béke párt feje, súlyos betegségben szenved.

Szerbia újabb 30 millió kölcsönének híre lázas izgatottságra ejtette Bolgárországot, hol azt hiszik, hogy a szerb szomszéd háborúra készül. Emiatt Ferdinánd bolgár fejedelem parancsára két gyalogezredet küldöttek Várna helyőrségének megerősítésére.

Umberto olasz királyt és nejét június 9-ére Berlinbe várja Vilmos német császár.

Négy száz éve mult folyó hó 12-én, hogy a Spanyolországból kiűzött zsidók Törökországban letelepedtek. A török-zsidók hitközségei ez emléknapp alkalmából hódoló feliratot intéztek a szultánhoz.

kultúra hatalmas forrasztó tégely, az olvasott emberek tiszta felfogása, kiváló életnézete azon összekötő kapocs, amely szeparatistikus társadalmunk széthúzó elemeit egyesíteni van hivatva.

De hát van könyvtárunk, miért nem olvas senki? Miért, hogy a kaszinó könyvtárosának évek óta (!) nem akadt annyi munkája, hogy egy árva könyvet ki kellett volna adnia a *Budapesti Szemle* egynehány füzeten kívül?

Mert könyvtárunk az irodalom antidiluvialis képződményeivel bővelkedik csupán, hiányozván abból az ímént említett folyóirat füzetein kívül minden modernebb mű. Könyvtárunk gyarapításáról évek óta nem gondolkodtunk, s ha most valakinek eszébe jut, olvasás végett, amaz ódon szekrényeket felnyitni: az irodalomtörténetben boldogult, elavodott művek doha diszuszultája jóra való szándékában.

Modern, ismeretterjesztő, a koreszmék általánosítására alkalmas, a világba való betekintést megkönnyítő szellemi perspektivákkal szolgáló könyvek van szükségünk. A történelmi, politikai, szociális, bolcsészeti, nemzetgazdasági irodalom jelesebb művei okvetlenül felbresztenék a tudás vágyát és társadalmunk szellemi nívója fokozatosan emelkednék. Könyveket kérünk tehát kaszinói atyák! A budgetben évenként legalább száz forint lenne könyvek beszerzésére fordítandó, s mert antikvárius kézből 30—40%-al olcsóbban szerezhetni be a műveket, néhány év múlva az olvasó nemcsak Anyos Pál, Faludy Ferenc és több tisztes bár, de csak az irodalom buvárlóit érdeklő író pliocén-korbelt munkáit találhatja könyvtárunkban.

Kossuth Lajos, nagy hazánkfia, Turinból jött sürgöny szerint, pár nap óta beteg. Arcában közhányes hasogatásokat érez. Orvosa reméli, hogy az időjárás jobbrafordultával a fájdalmas tünetek megszűnnek.

Hóviharról adnak hírt husvét hetéből. Stájerországban, Morvaországban, Angolországban óriási hóvihár dühöngött. A hegyeket hó és jég borítja. Fiuméből pedig azt jelentik, hogy a Karst hegység vidékén méteres hó esett, mely a vonatok járását is megakasztotta. Az időjárás ugyszólván téliesre fordult.

A magyarokat Konstantinápolyban nagy örömmel, mondhatnánk lelkes ovációkkal fogadták. A 150 főnyi előkelő társaságot, mely az ország minden részéből összeszedődve, Budapestről kéjvonaton utazott Konstantinápolyba, megérkezéskor a szultán hadsegéde által üdvözöltette; egyúttal azt a kegyet is tudatta velük, hogy a magyarok tiszteltetére ebédet ad. A fejedelmi fényes ebéd f. hó 16-án, esteli 7 órakor volt a perai városi kert ékesen feldiszipított termeiben. Ebéd alatt a szultán a perai polgármester képviselte.

Hírek az országból.

Budenz József kitünő tudósunk, az összehasonlító magyar nyelvészet megalapítója, a budapesti tudomány egyetemnek európai híru tanára, idegen származása dacára a legkiválóbb hazafiak egyike, — elhunyt. Husvét vasárnapján temették el a kitünő tudóst, tisztelői, tanítványai, csodálói nagy részvétel mellett. Kit és mennyitört veszített el Budenz-ben nemzetünk — erre a kérdésre így felelt egyik tanártársa, ki a tudomány-egyetem nevében búcsuzott koporsójától: „Amíg magyar ember él e földön, ameddig a magyar nyelv a hazafiúi szeretetnek féltékenyen őrzött kincse és a tudományos kutatásnak mind szélesebb körökben mélyebb érdeklődést keltő tárgya lesz: tisztelettel és szeretettel fognak késő nemzedékek is feltekinteni tehozzád, aki bámulatos tudással, elmeilel drága nyelvünk tudományának imponáló alapjait örök időkre leraktad!... Áldás emlékére!

Az új pénz-egység, a jelenleg még forgalomban lévő osztrák értékű forint helyett, az osztrák-magyar arany-értékű korona lesz. A korona, mint pénzegység, mai forintunknak a fele, vagyis két korona fog annyit érni, mint most egy forint. A korona váltó pénze a fillér lesz s két fillér fog annyit érni, mint amennyit ma ér egy krajcár, tehát egy koronában lesz száz fillér. A korona arany-érmét csak 20 és 10 koronás darabokban fogják veretni, vagyis, mai pénzfogalom szerint, csak 10 és 5 forintos új arany-érmék fognak forgalomba kerülni. Az arany mellett ezüst pénzeink is lesznek, így pl. az egy-koronás, az ötven-filléres, a husz filléres érme ezüst lesz. Átalakul a rézpénzünk is; így pl. a suszter-tallérnak csufolt négy krajcárosok helyett formás ezüst érme kerülnek forgalomba, az ugynevezett nyolc-filléresek. A két- és egy filléreseket rézből fogják verni. Magyarország tehát, annyi századok multán, ismét önálló és saját pénzrendszerre lesz, mely az ország gazdasági egyéniségét fényesen fogja tanusítani s egy újabb és erősebb kapocs gyanánt is szolgál, mely nemzetünket a legműveltebb nyugati népekkel köti össze.

Madarassy Pál, a pénzügyi közigazgatási bíróság elnöke, az osztrák-magyar bank alkormányzójává neveztetett ki. Így megértük azt, hogy a

Hogy a haladó korral lépést tarthassunk, minden szellemi foglalkozást teljesítő intelligens embernek haláláig tanulnia kell, mert az elmaradás lemondás arról, hogy valaki helyét kellően betöltő embernek tekintethessék. Ugyanazért gondot kell fordítanunk a szakirodalom aktuális jelentőségű műveinek beszerzésére, több rendbeli szakfolyóirat járatására. Szívesen látnám kaszinónk asztalán a német napilapok s némely szellemi impotenciában szenvedő eléclapjaink helyett is a szakfolyóiratokat, a melyekkel nagyon is szegényesen vagyunk ellátva.

Több selejtes lapnak egy évi előfizetési árából beszerezhetnők például a *Maculai B.* Tamas magyarra fordított műveinek jelentékeny részét, vagyis a réz krajcárokat aranyra váltanók, amely a komoly olvasmányok után áhítózők szellemi élvezetében s ösmereteinek gyarapításában szépen kamatozna. Szóval, ha kevés a pénzünk, legalább nézzük meg, hogy mire adjuk ki, elvégre is nem csak az ócska biliárdot köll újjal kicserélni, ha azt akarjuk, hogy kaszinónk hivatásának magaslatán álljon.

Viseltem már annyi tiszteletbeli hivaltalt, hogy ha azokat mind kiírnám a nevem után, a teljes címmel lefözhethém boldogult Posner Károly Lajost; de azok között egy sem volt olyan kényelmes, mint a kaszinói könyvtárosság, pedig mellem már alkönyvtárost nem is „rendszeresítették”, mint ahogy Horváth Józsi barátom idejében volt.

Ergo: én vagyok az első, kit a főkönyvtárosságról degredáltak, mindezáltal nagyra voltam ezzel az én ny hivatalommal és legott megsemmisítettem a tárosságom alá helyezett könyveket

bank kormányzója is (Kautz Gyula), még az alkormányzója is magyar ember!

Az országgyűlés képviselőháza, két heti ünnepi szünet multán, f. hó 21-től kezdve újra folytatja törvényhozói működését.

Színház.

Lassan érik a jó — azt mondják és azt is mondják: jó kezdésnek jó hagyás a vége. Ez a színi évad jól kezdődött. Kívánjuk, jól is végződjék. Színiültig telt ház köszöntötte *Halmay-ékat*. Kívánjuk számukra, hogy mindvégig is jó közönség járáruk legyen! Közönségjárás meg időjárás összefügg. Nedves május a gazdának is színesnek is kedves. Az egyiket is, másikat is bőséggel kecsegteti — s ami fő dolog, egymásra utalja őket. Nedves május ígérkezik. Ha nem üdülhetünk a zöldben: beözönlünk majd a színházba, kivált ha ott kellemesen majálisozhatunk. Kellemesen — tudósítónk jóval kecsegtet. Véleményünket mi még érlelődni hagyjuk. Lassan érik a jó. De ime a jó kezdés:

Vasárnap, ápril 17-én, Gerő Károly vig népszínműve, a *Kis Madaram*. — Halmaynak szerencsége van Újhelyen! Zsufolt házzal nyitotta meg a színi évadot. Hogy Újhely szerencsés lesz-e Halmayval: ezt a kérdést majd az idő, s úgy hiszszük hamarosan és kedvezően fogja eldönteni. A *Kis Madaram*, habár meséje szegényes, de mert a vig elem pazar kézzel van elhintve benne, a mi „kalitka”-nak csufolt színházunkban is nagy diadalt aratott. A fényes diadal kivívásában az oroszlanrész természetesen a *Halmayné* dicsősége, ki mint mindig, ma is ugy csattogott, mint kikeletkor a dalt áhító fülemile. — Játéka is nagyon kedves volt, — *Boross* a régi gardával visszavágyott hozzánk. Tapsokkal fogadtuk, — *Szentesy Ilon*, — *Gyurman Aliz*, — *Kantay Teréz* és *Kendyné* igyekeztek, és nemis sikertelenül, tetszeni. *Kazalicsky*-t jó híre megelőzte. Szerepkörében beválthatja feltevéseinket, hogy ő maga is olyan, mint híre, — *Györe*, — *Szerdahelyi*, — *Szathmáry*, — *Torday*, figyelemreméltó új tagok. Majd később, ha mirevalóságuk bizonyítására jobb alkalmunk lesz, megmondjuk róluk is véleményünket. Hogy nehéz feladat vár rájuk, tagadhatatlan, mert olyan erőket pótolnak a társaságban, kiket finyás közönségünk a mult szezonban kedveltjei közé sorozott.

Hétfőn, ápril 18-án, két előadás volt. Délután 4 órakor A peleskei notárius zónázott Budára. Felére leszállított helyárasok lévén nagy közönség sereglett társaságába. — Este A cigány báró kedvelt operet szintén telt házat vonzott. *Halmayné* Saffija ösmeretes. Elragadó szép dalaival, kitünően iskolázott, zománcos, csillogó hangjával, temperamentumos játékkal, mint mindig, ma is tapsvihart támasztott. — *Rács* (Barinkay) szépen is jól is énekelt; kár, hogy kissé szögletesen mozgott. — *Boross* (Zsupán) kitünően mulattató figura volt, hangja is érces és izmos. Az újak közül *Kantay Teréz* (Cipra) meglepett. Hangján a kiénekeltségnek nyomai, kivált az alsó regiszterekben, észrevehetőek ugyan, de egyenletes-éget jól önteni azokba játékkal, — *Györe* (Carnero) bír játszott, nagyon közepes éneklő képességgel. — *Szerdahelyi* (Gábor diák) fess huszár volt, — *Kendy P.* gyenge Arzénácska, de előtte még a jövő, —

Folytatás a mellékletben.

s még hivatalos órát is tüzettem ki a képzelt t. olvasó publikum könnyebbségére. Olvasó azonban nem jelentkezett, így aztán a délutáni 1/2 2—2 óráig tartott hivatalos félóraimat jóízűen átaludtam valamelyik kanapén, nem kelvén felém a „szundikálási tilalom” kiméletlen végrehajtójától, aki ilyenkor még odahaza feketéztet. Egyszer azonban mégis megzavart egy fiatal uri ember, mondván, hogy olvasni akar.

Tessék besétálni! Sorra nyitottam a három almáriomot ami annál könnyebben ment, mert amelyiknek kulcsa van annak ajtaja nincs, amelyiknek pedig ajtaja van, annak természetesen nincs kulcsa.

Már az első könyvszekrény átnézésénél vettem észre ezen első és utolsó jelentkezőm ábrázóján a nehezen palástolható ásitás csalhatatlan jeleit, s mire sorra szemléltük a kifelé fordított címfeliratokat, engedelmet kért, hogy ő is szundikálhasson egyet, le is feküdt menten még pedig az én helyemre, az egyetlen kényelmes kanapéra. Azóta pedig kerül, mintha a szabója lennék.

Addig is azonban, amíg szebb idők következhetnének megcsufolt könyvtárunkra, lenne egy szerény kérésem; nevezetesen nagyon óhajtánám a könyvszekrényeknek ajtaít lezárható állapotba helyzetetni. Mert, ha tisztes kriptánk lakói a fel-tamadást fidiibusz alakjában találják lassankint megégetni: oka nem leszek.

x. y.

Kendyné, (Mirabella), — Rákossy (Ottokár), — Bemcsky (Pista), igyekezettel sűrűgtek-forogtak.

Kedden, ápr. 19-én Bánk bán, a magyar Shakespeare, Katona Józsefnek remeke. Hetvenegynéhány esztendő választ el az időtől, mikor ez a történeti dráma irattatódott. Hosszan haladó időre volt szükség, míg tartalmát a kor megértette, koncepcióját a kritika »remek«-nek minősítette, nemzete a költőt, »halhatatlanságáért« megkoszorúta. — Bánk bán! Úgy hangzik ez szó, ha kimondjuk, mintha az ősi sírból fölidézett valamelyik dédapónak a félelmetes szelleme volna, kinek egyszeres fölemlítésével ráncba szedi a durcás babát szigorú mamája. Pedig ez az idioma: Bánk bán, mai szóforma szerint Benedek gróf. történelmi értelemben véve jelenti II. Endre király helytartóját, Magyarország nagyrúrát, műbiralmi felfogással pedig jelent egy politikai Hamlet-et, kinek, mint drámai hősnek az a rendeltetése, hogy mielőtt kivánja sem halhat meg, sőt éppen az a legnagyobb büntetése, hogy életben marad. — De lássunk a mai est sikerének méltatásához. Bánk bán előadása első alkalom volt a társulat drámai erőinek bemutatására. Sietünk megjegyezni, hogy a szereplők érdemes környezetéből Kasalicsky Antal, Ujhely számára új ember, mint Bánk bán, szinte művészi nagysághoz magasított ki. Hőse komplikált tragikumának minden legkisebb porcikáját átértő és fölértő, hű utáztatban interpretálta a költő gondolatát, akaratát, játéka nemcsak egyes hű vonásokat szemléltetett a hős jelleméből, de egy tetőtől talpig, érzelemben és észjárásban tökéletes Bánk bán-t varázsolt a kisszámú, de mély értő s éppen ezért iránta hálás nézőség elé. Minden eszköz, mire a szülő művészetnek külső hatás tekintetében szüksége van, plasztika, gesztus, mimika, dikcióban a ritmus szépségének ragyogása: Kasalicsky-nak az mind birtokában. — Mellette, mint délczag cédrus, az élet üdeségével, a jellem büszkeségével magasított ki Szentessy Ilon (Gertrudis), — nemkülönben öntudatos, értelmes alakításával Gyurmann Aliz (Melinda), — a közállapotokkal elégedetlen, az énjében szilaj és zajongó, a közhatásban politikai garabonciának, Petur bán-nak mindvégig következetes ábrázolásával Györe, — a ledérség gőzétől mozgatott, gyáva »ritter« (Ottó) személyesítésében Szathmáry, — a kigyósimaságú Biberach-nak élethű hasonmásában Halnay, — és, kit a legelső közt kellett volna említenem, a sorsa szerint földhöz ragadt szerepé, de a jellem kincseiben dúsgazdag Tiborcz szerepében Boross: dicséretreméltó, sűrű tapsokkal érdemesen jutalmazott feladatokat végeztek. Szerdahelyi (II. Endre) sugár alakjával, rokonszenves megjelenésével, de nemes önmérséklettel adott szerepében is, figyelmet keltett. — Mindent egybefoglalva: a társulárnak jeles drámai erőitől még sok, igaz, afféle shakespeare-i élvezetet remélünk.

Szerdán, ápr. 20-án, A Nebántsvirág, kedves zenéjű operet. Hogy nem volt telt ház: nem az érdeklődés hiányának, hanem a retentő rosz időnek kell betudni, mely a színházi közönséget is elretentette. Azok, kik mégis eljöttek, két dolog vonzotta. Először az, hogy Halnayné volt a Nebántsvirág: másodsor meg az, hogy minél többször élvezzük ezt a fűbemázó operetet, annál jobban tetszik. — Halnayné szinte pazar fényben ragyogtatta hangjának ércét és zománcát, melynek drámai fajsúlya ma már egy Blaha Lujzáéval vetekedik. — Szerdahelyi a Champlatreux szerepéből való elődeit mind felülmultra. Dicséretes tulajdonsága e tehetséges fiatal színésznek az is, hogy nagyon érthetően és jellemző hangárnyással tud énekelni. — Kantay (fejedelem asszony) ma is megerősített abban a meggyőződésünkben, hogy ő a társulatnak egyik nagyon hasznavehető tagja. — Boross (Celestin) jó volt, de a Sziklay Celesztinje által tímasztott igényeket nem bírta kielégíteni. — Györe (Chateau Gibus gróf őrnagy), — Kendy P. (Corinna), — Szathmáry (szingigazgató), — Torday (Loriot) emelték az összhátat.

Csütörtökön, ápr. 21-én, Musotte, Gue de Maupassant és S. Normand színműve. — Kik ma felcsigázott várakozással mentek el a színházba (de mind összevéve csak igen kevesen voltak) várakozásukban nagyon megalatkozottak. Nem a darabban, mely elegáns temberű, szellemes ötletekben, s úgynevezett »kényes helyzet«-ekben is bővelkedő, hanem megalatkozottak az előadás élvezetességében. Nagyon, de nagyon bágyasztó hidegség, mely talán a nézőtérrel áramlott föl a színré, indisponálta erősen a színjátszók elsőbrendűjeit, u. m. Kasalicsky-t (Jean), — Boross-t (Martinel) és Győre-t (Petitpré), kik a bánk-báni színvonálról lehanyatlottak egész a sablonos középszerűség vonaláig. — Ellenben Gyurmann A. (Musotte) igaz, benső részvétre hangoló ábrázolásával, — Szentessy Ilon (Rouchardné) könnyed, elegáns játékaival és Szerdahelyi (Leon) előkelő nonszálanszával multkori jó véleményünkben megerősítették. — Kantay Teréz (Flachéné szülész) pompás kedvre hangolt jóízű mókáival, dévajkodó svádájával, — Kendy P. (Gilberte) érzés nélkül s természetesen hatástalanul is tudta le a neki még lecke számba menő szép szerepet.

Pénteken, ápr. 22-én, felére leszállított helyárrakkal, népelőadásul: A zsidó honvéd, énekes életkép Lukácsy Sándortól. — A szép számú közönség, mint halljuk, pompásan mulatott. —nő.

Tegnap Téli és tavasz operet, ma két előadás; délután 4 órakor Jani és Juczi, énekes bohózat; este 7¹/₂ órakor Az ingyenélők népszimű.

Különtélek.

(Személyi hir.) Matolai Etele, alispán, e napokban hazaérkezett Arco-ból, hol kedves családjával együtt a télnek nagy részét töltötte. — Isten hozta szerencsésen!

(Kinevezések.) Az igazságügyminister Besenyey Béla dr. ujhelyi kir. járásbírói albirót, a kassai kir. ítélőtáblához tanácsjegyzővé nevezte ki. — A Hatvany László albiróvá történt kinevezésével megürelt törvényszéki jegyzői állásra Horváth György sepsii kir. járásbírói aljegyzővé nevezetett ki. — A földmívelési minster, a szerencsi járás gazdasági tudósítójává Prihoda Lajos h. németi gazdaságtudóst nevezte ki.

(Városi ügyek.) A képviselőtestületnek folyó hó 9-én tartott közgyűlésében következő tárgyak képezték a napirendet: a vasuti állomás felé kiépítendő makadam-úthoz, a vasut részéről átengedett területre vonatkozó szerződést a képviselőtestület jóváhagyta. — Klein Herman telkéből az előbb említett úthoz szükséges terület kisajátítása lévén elhatározandó, az e tárgyban tartandó közgyűlés határidejét május 14-ik napjára tűzte ki s egyszerűen utasította az előjáróságot, hogy a munka foganatba vétele előtt az előmunkálati engedélyt a vármegye alispánjától kérje ki s a mérnök a kisajátítási tervet készítse el. — A honvéd laktanyában észlelt hiányosságok megállapítására hét tagból álló bizottságot küldött ki. — A honvédségi gyakorlóterre nézve megkötött szerződést jóváhagyta. — Hornyai Béla dr. indítványa következtén folyó évi május 1-től a zónaidő szerint való időszámítást a város területre nézve behozni elhatározta. — A regále albeletnek mult 1891. évi állami adója a pénzügyi bíróság által leiratván az annak alapján kivetett 602 forint községi adót törölni rendelte. — Az izraelita régi temető déli sarkára egy lámpának felállítását elhatározta. — A jogügyi bizottság jelentése alapján utasította a rendőrbiztot, hogy a szervezési szabályrendelet 91 és 96. §-ainak tegyen eleget s ez által a közrendet és a szabad közlekedést biztosítsa. — Ugyancsak a jogügyi bizottságnak jelentése alapján az 1890. évben leirt állami adók után töröltetni igényelt községi pótdadó leírása tárgyában a képviselőtestület általános érvényű határozatot nem hozott, hanem határozat hozatali jogát az egyes konkrét esetekre tartotta fel. Zboray József hegybíró az 1884—1886. évi számadásokból folyó marasztalási összegek egyrészét kifizetvén, a hátralekó összeg elengedését kérelmezte; ezen kérelem folytán a kép. testület, tekintettel folyamodó hosszu szolgálatára, csekély fizetésére és mostoha anyagi helyzetére, a még fizetetlen összeget elengedte s annak pénztári műveletként leendő keresztülvételére az ellenőrt utasította.

(Ujhely városi diszpolgára.) Ujhely városi képviselőtestülete Fusztus János alattányi esperesplébános, Ujhely szülöttét, ki városunk közművelődésének céljaira annyit áldozott, tegnap délután tartott ülésében diszpolgárrá választotta. A diszpolgársági oklevelet küldöttség fogja átnyújtani.

(Husvétii nyájaskodások.) Hogy az ártatlan öntözködés gyönyörűsége a duhajkodó legények között gyakran mily keserves végű történetekké, fájulnak el, illusztrálja a sok verekedés közl az az eset is, melynek itt Ujhelyben most a Dolyinka kocsmá volt szomorú színtere. Hutka György napszamos Bontnyik Jánost bicskájával négy helyen úgy megszurdoستا, hogy a sebesültet kórházba kellett szállítani. Különben pedig, hogy mennyi verekedés volt Ujhely környékén, jellemzi az is, hogy egy orvos barátunk az ünnep harmadik napján csak vizum-repertumokért (á: 50 kr.) 18 ftot keresett!

(Kaszinói krenchen.) Husvét másodnapján a vármegyei kaszinó termében táncmulatság volt. Az arany ifjuság rendezte. És bár kevesen vettek benne részt s a jókedvű alkalom inkább csak egy házi mulatsághoz hasonlított, hol néhány egymással bizalmas familia jön együvé, mindazonáltal a mulatság vig volt, a jó kedv magasra hágott s a tánc lankadatlanul egész hajnalig eltartott.

(A vármegyei függetlenségi párt) Sátorajai-Ujhelyben f. hó 19-én hivatalosan megalakult. Elnök lett: Lengyel Endre dr. s. pataki orvos, alelnök: Schön Vilmos dr. s.-a. ujhelyi főorvos, jegyző Kun Béla s.-pataki jogtanár. Megalakították a 25 tagból álló pártigazgatóságot is.

* Mint értesültünk, a határozat, melyet a közérdek szempontjából itélve csak helyeselni tudunk, felebbezve van. Szok.

(Az időjárás.) Husvét másodnapján az ég is locsolkodott, sőt az egész héten öntözködő kedvedében volt. Meg is áztatta földet úgy, hogy egy porcikája sem maradt szárazon. Kedden este pedig zudított reánk óriási orkán, mely három nap és három éjjel úgy fujt, mintha a földet akarta volna kivetni sarkából. Tegnap gyönyörű reggelre viradtunk, de délután ismét elborult.

(Kéménytűz.) Csütörtökön este Dokus Gyula szép emeletes házat nagy veszedelem fenyegette. Kigyúladt az északi részen álló egyik kéménye. Az orkán a fedélzeten örületes keringőt járatott a lángkévékkel, de az esővel magát teli ivott zsindeletet felgyújtani nem bírta. A kéménytűz félóra multán magától kialudott.

(Öngyilkosság.) Simko József ujhelyi gazdambernek 19 éves Mihály nevű fia az ünnep másod napján este fölakasztotta magát. A rendőri nyomozás szerint akként történt ez eset, hogy Simko házában az ünnep tisztességére cigány-zene mellett nagy mulatság lévén a Miska gyerek, (notandum vásott romlott erkölcsű fickó) egész torkig itta magát. Részeg állapotában azután kezdett garázdálkodni a mulatságon, sőt megrohanta édes atyját is, kit hogy egy jókora husánggal agyon nem vágott, csak egy hajszálon mult. A dühöngőt nagynehezen megfékeztek, de mivel még édes atyjának a lovat is le akarta szurni, guzsa kötöték s így az udvaron hagyták. Másnap reggel édes anyja a padláson találta meg a keresztgerendán felakasztva.

(A »Zemplén« feketetáblája.) A Rákóczi-utcán, a regále-irodával átellenben, már napok óta okvetetlenkedik egy helyéből kimozdult slipper, leselkedvén s agyarkodván a járó-kelők testi épességére. Arrafelé járva, Andris bácsi, ha ott szintén a csillagokat vizsgálja, ám ügyeljen, mert az a buta slipper kendnek a nyakát szegheti!

(Munkáskéz hiánya.) Gálszécstől írják: Az Amerikába való kivándorlás láza, a hatóságok legerélyesebb intézkedése és ellenzése dacára, nem hogy alább hagyott volna, de ijesztő mértékben fokozódik, úgyhogy a munkáskéz hiánya, különösen Gálszecs vidékén, már nagyon is érezhető. Az ebből származó aggodás illusztrálására csak egy ténykörülményt kívánok felemlíteni, mely minden statisztikai adatnál többet bizonyít. Még csak rövid néhány évvel ezelőtt a dargói kőbányában 100—120 munkás foglalkozott naponta a fejtett kő felaprózásával. Évről-évre a folytonos kivándorlás miatt folytonosan csökkent a munkások létszáma, úgyhogy a legutóbbi időben a kavicsszállítók, hogy vállalt kötelezettségüknek eleget tegyenek, kénytelenek voltak, jó drágán, egy közüző gépet venni, melyhez 15—20 munkás elegendő. De ma már 15—20 munkát is bajos dolog ezen a vidéken összeverbuválni és emiatt sokszor 2—3 napig is kénytelen a vállalat nagy anyagi veszteséggel járó szünetet tartani.

(Lapunk mai számának) hirdetési rovatában foglalt »Gyakorlati szőlész« c. hirdetésére föl hívjuk t. olvasóink, de különösen a szőlőbirtokosok, b. figyelmét.

(Két darab) szerdahelyi szőlőtelep-részvény, továbbá egy kirakat-szerdahelyi eladó. Hol? megmondja e lap kiadóhivatala.

(A Magyar-francia biztosító Részvénytársaság.) Beniczky Ferencz ar. 6 Nagyméltóságú elnöke alatt, folyó évi április hó 16-án tartá rendes közgyűlést. Az előterjesztett igazgatósági jelentésből a következő figyelemreméltó adatokat idézzük: A tüzbiztosítási üzletben a díj- és illeték-bevételek 4,083,248 forintot; a jégbiztosítási üzletben 403,155 forintot, a balesetbiztosítási üzletben 49,180 forintot és az életbiztosítási üzletben 746,824 forintot tettek. Az összes díjbevételek volt 5,282,407 forint. Valamennyi ágazatban kiadott mint viszontbiztosítási díj 1,578,826 forint; káróért fizetett a tüzbiztosítási üzletben 1,927,069 forint, a jégbiztosítási üzletben 406,619 forint, balesetbiztosítási üzletben 6,616 forint, az életbiztosítási üzletben 213,005 forint, összesen 2,553,309 forint. A társaság bevételei az intézeti házak jövedelméből, kamatokból, az értékpapírok nyereségéből és különféle jövedelmekből 272,182 forintot tettek: az intézet tartalékainak összege 5.111,581 forintra emelkedett. A díjkötelezvény-tárca 7,554,261 forintot tartalmaz. Az életbiztosítások tőkében és járadékban 18.773,835 forintot képviselnek. A társaság fennállása óta kártérítésekért több mint 54 millió forintot fizetett készpénzben. A 65,003 forintot tevő nyereség nem lesz kiosztva, hanem 17,760 forint a kétes követelések 50,000 forintra emelésére, továbbá 18,312 forint a tőketartalék 170,000 forint emelésére fordították és 28,930 forint új számlára átvitették. A társaság biztosítéki alapjai 6,860,519 forint 29 krt tesznek. A közgyűlés elé terjesztett jelentésből és számadásokból megelégedéssel konstatáljuk, hogy ezen hazai intézet üzlete folyton öröndetesen fejlődik és terjed és hogy a szolid és takarékos üzletkezelés jövőben bizonyára még fényesebb eredményeket fog felmutatni.

Egész selyem, mintázott Foulordokat méterenként 85 krtól egész 4 frt 65 krig. (mintegy 450 különböző árnyalatban) megrendelt egyes öltönyökre, vagy egész végekben is szállít házhoz szállítva. postabér és vámmentesen Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító selyem-Zürich-ben. Minták azonnal küldetnek. — Sveiczba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

Irodalom.

Ballagi Géza dr., a sárospataki főiskolának nagy tudományáról ösmert tanára, lapunknak is egyik kitünő munkatársa, a napokban ismét egy igen becses művel gazdagította e hazai tudományos irodalmat. A politikai szaksoporthoz tartozó

eme munkájának címe: **A protestáns pátens és a sajtó** — külön lenyomat a *Protestáns Szemle* 1892. évf. I—II. füzetéből. A Budapesten *Horváth Viktor* garmond betűivel szépen nyomott, 106 lapnyi igen derék könyvnek az ára: 80 kr. Szerző e nagybecsű s most, midőn a hazai protestáns hitfelekezetek országos zsinatai éppen időrenden vannak, egyszersmind korszerű művében az 1859. évi szeptember hó 1-én kiadott császári pátens paragrafusait és azok szellemét teszi a közszabadság, az alkotmányjog és egyházkormányzat szempontjából, kiváló elmeélel, kritika tárgyává. Megősmerteti olvasóját az egykoru protestáns nagyemlékkel is, hogyan gondolkoztak ők, milyen ítéletet mondott egyikük is, másikuk is a pátens intencióiról, s őket saját szavaikkal beszélteti, egyszersmind bírálja, méltatja. Bámulatos az a hangyaszorgalom, melylyel az egykoru szakirodalomnak még eszme morzsáit is fölkeresi és művében egybe gyűjti — A császári nyílt rendelkezések politikai értékéről a tudós író önmaga, a 105. lapon, így nyilatkozik: „A pátens egyszerűen visszaállítja a demokratikus jogokat és szervezetet, melyeket a magyarországi protestánsok a reformáció óta élveznek s melyeket számukra nemzetközi szerződések biztosítottak. Ami szabadelvű és jó van tehát a pátensben, az kizárólag Magyarországi; ami rossz és jézuisztikus — és ilyen van benne elég — az osztrák eredetű.” — A közmívelődéstörténeti tekintetben is igen épületes könyvet melegen ajánljuk minden jó és művelt magyar ember figyelmébe; az érdemes szerzőnek pedig ehhez az újabb irodalmi babérajához szívóbról gratulálunk!

Megjelent: A kassai kereskedelmi és iparkamara jelentése Kassa sz. kir. város és Abauj-Torna, Sáros, Szepes, Ung és Zemplén-vármegyék 1891. évi mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari viszonyairól. I. kötet. Addig is, míg a *Jelentés* sel tüzetesebben foglalkozhatnánk, már most felhívjuk arra a szakkörök figyelmét.

Egyesületi élet.

Kegyes adomány. Mezei Ignác, született *Friedlieb* Ida, elhalálása következtében, szeretett anyuk utolsó kívánsága szerint, Budapesten lakó örökösei a többi kegyes adományok közt S.-A.-Ujhelybe is küldöttek 100 forintot, mégpedig az izr. temetkező egyesület javára 40 ftot a *Talmud-Tórah* egyesület javára 20 ftot, a szegény iskolás gyermekeket segítő egyesület javára 20 ftot, ugyancsak a nőegyesület javára is 20 ftot, mely összegeknek átvételét az illető egyesületek elnökei, nevezetesen *Teich Zsigmondné*, *Czinner Henrik*, *Reichard Mór* és *Nagy Ármán dr.*, őszinte részvétük nyilvánítása mellett ezennel igazolják.

A közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —

Husvét második napján *Perbenyik* községen kellett volna keresztül utaznom, de nem mentem a falun keresztül, megjegyzendő „per pedes apostolorum”, hanem a községi népiskolánál letérve haladtam a kertek alatt a gyalog ösvényen, közel a házak mellett, ki a vasuti állomáshoz. Amint haladtam, mintegy 150—200 lépésnyi távolban egy nagy fehér tárgyat láttam feküdni, azt gondoltam, hogy kutya, amely, mint rendszeren történni szokott, jól megugatja az embert, esetleg meg is kergeti. De amint közelebb haladtam az északi-szél egyenesen felém küldé a fekvő állat illatparányait, amely már teljesen betöltötte a levegőt. E fekvő állat döglött borjú volt! Ez megtörtént, el kellett szenvednem.

Abban a reményben, hogy több ily látvány-nak tanuja nem leszek haladtam tovább. Oh mily csalódás! Ezenkívül még 10 (tíz!) döglött kutyát kellett látnom s éreznem a kellemetlen illatot.

Miért fordulnak elő napjainkban oly sokféle ragályos betegségek? Bizonyosan azért, hogy nem becsülik meg nagyon sokan a levegőt, amely fő tényezője az ember és állat életére nézve.

Kérve kérem azért a közegészségügyi bizottságot, miszerint hasson ada, hogy a fent nevezett község előljárói a rend és tisztaság szigorú felügyeletére utasítsanak.

K.

HIVATALOS RÉSZ.

293/379 sz. Zemplénvármegyei közp. bizottságától.

Olvasatott a nmságu Földmívelésügyi minisztérium folyó évi 36206/VII/9. 891. sz. a. kelt intézkvénye amelylyel a magyar szent korona országainak területén élő növény kereskedéssel és azok külföldre szállításával foglalkozó, az 1882. évi XV. t. cikkbe iktatott nemzetközi filokszera-egyezmény kiegészítéséről szóló 1889. évi XLI. t. c. értelmében szabad forgalomra jogosított telepek kimutatását tudomás és az érdekeltek megfelelő értesítése végett leküldi.

A felolvasott intézkvény és kimutatás a közgazdasági bizottságnak és a Zemplén-vármegyei

gazdasági egyesületnek kiadni és a Zemplén vármegyei közp. bizottságtól megvásárolni a Zemplénvármegyei közp. bizottságától.

Kelt Zemplénvármegye közp. bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1892. márc. 10-én tartott ülésében

Molnár István, főispán,
mint a közp. biz. elnöke.

Másolat.

M. kir. földmívelésügyi ministertől 36206. szám. Zemplénvármegye közönségének. A magyar szent korona országai területén élő növény kereskedéssel és azok külföldre szállításával foglalkozó, az 1882. VI. t. cikkbe iktatott nemzetközi filokszera-egyezmény kiegészítéséről szóló 1889. XLI. t. cikk értelmében szabad forgalomra jogosított telepek kimutatását tudomásvétel és az érdekeltek megfelelő értesítése végett ide mellékelve megküldöm. Felhívom egyszersmind a közönséget, hogy az ezen kimutatásban foglalt telepek közül a törvényhatósága területén levőket*) továbbá azokat, amelyeket tulajdonosaik a kimutatásba pótlólag felvétni óhajtanának, az arra alkalmas időszak bekövetkeztével az 1882. évi XV. t. cikk §-ban foglalt és alább következő feltételekre nézve vizsgáltsa meg, és pedig a) megfelel-e a kérdéses terület azon feltételnek, hogy tőle legalább 20 méter távolságra szőlőterület nincsen vagy attól a szőlő gyökér áthatolásának megakadályozására a hatóság által elegendőnek ítélt gát által el van szigetelve. b) tény-e, hogy ezen területen szőlő ültetve nincsen és c) hogy ott szőlőnövény elhelyezve egyáltalában nincsen, vagy d) ha voltak ott filokszera szőlők, azok gyökereitől teljesen kiirtattak-e, és ismételt mérgezések és három éven át vizsgálatok tartattak e, amelyek mind a rovar mind a gyökerek tökéletes megsemmisítését biztosítják. Az ekként megtartandó hivatalos vizsgálatokról szabályszerű jegyzőkönyvek vezetendők, s azok egy-egy példányainak felterjesztése mellett, a vizsgálat eredményéről a kimutatás esetleges helyesbítése végett a folyó évi július hó végéig nekem multhatlanul jelentés teendő. Budapesten. 1892. febr. 6. A miniszter megbízásából: *Máday*, s. k.

1624. sz./I. 892. A s.-a.-ujhelyi j. főszolgabirjától.

Pályázati hirdetés.

Az üresedésben levő *Ladmóczi* község székelyi állásra, melyhez *Ladmóczi* község székelyi Szőlő- és Kis-Bári, Nagy Bári, Csarnahó, Zemplén és *Ladmóczi* községek tartoznak és amely állomásnak évi járandóságát 400 ft fizetés, 120 ft lakbér, 50 ft uti, 20 ft irodai és 30 ft küldöncdíj képezik, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I-ső t. c. 6. §-ának rendelkezéséhez képest szabályszerűen felszerelendő és 50 kros bélyeggel ellátott pályázati kérvényeiket hozzám f. évi április hó 29-ik napjának d. u. 5 órájáig annál bizonyosabban benyújtani el ne mulasztják, mivel a később érkező pályázati kérvényeket figyelembevenni nem fogom.

A választás megejtésének határidejéül az 1892. évi április 30-ik napjának d. e. 10 óráját a jegyzői kör székelyére, *Ladmóczi* község házához tűzöm ki.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, 1892. április hó 20-án.

Dókus Gyula, főszolgabíró.

1556. sz./I. 892. A s.-a.-ujhelyi j. főszolgabirjától.

Értesítés.

Mindazon polgártársaimat, kik az általam szerkesztett azon kérvényt, melyet a nagyméltóságú kereskedelmi minisztériumhoz a gyártelepen egy vasuti megállóhely engedélyezése iránt bead-tunk, — aláírták, ezen az uton van szerencsém értesíteni, hogy a megállóhely létesítése iránt Ónagyméltósága intézkedni méltóztatott. Miután azonban ez állomás tetemes költségeivel folyamodókat terhelni nem akarja, s az ez évi költségvetésben alap nincsen, ez állomás a jövő évben fog felállíttatni. S. A.-Ujhely, 1892. ápril 19-én.

Dókus Gyula, főszolgabíró.

GAZDASÁGI ÉRTESEITŐ.

Rovatvezető: *MÁRTON MIHÁLY*.

HIVATALOS RÉSZ.

111/1892. Zemplénvármegyei gazdasági egyesülettől.

Főhívás.

Mint hogy a m. kir. földmívelésügyi Minisztérium a Zemplén-vármegyei gazdasági egyesület indokolt felterjesztésére az egyesület kezelése alatt álló állattenyésztési alap gyarapítására bizonyos államegélyt bocsátott az egyesület rendelkezésére,

*) A kimutatás szerint vármegyénk területéről szabad forgalomra jogosított telepek csak egy van s ez a *Helmann* János falkolája és kertészete *Bély* községben. Magyar- és Horvátország területén van összesen 78 telep, melyeknek holte a járási főszolgabírókhoz egy-egy példányban megküldött, ugyancsak a közp. bizottsághoz 3 példányban megküldött.

Szerk.

olyformán, hogy a községek tenyészapaállatszükségletét az apaállatoknak következő beszerzése és a községeknek kedvezményes áron, 20%-ig terjedhető engedéllyel, részlettörlesztés mellett való átengedése által biztosítsa; a legszegényebb községeknek pedig, amennyiben azok egyáltalán nem képesek az apaállat beszerzésére szükséges összeg előteremtésére, az egyesület által ingyen használatra 6 db. tenyészbika fog ez időn átengedtetni.

Felhivatnak ennél fogva a községi előljárók, hogy ez érdemben töltyamodványaikat a gazdasági egyesület elnökségéhez 14 nap alatt betérjesztien el ne mulasztják.

3-3

Zemplénvármegyei gazdasági egyesület.

Értesítés.

Magyarország területén az 1892-ik évben szervezett fedeztetési állomásokon elhelyezett, valamint az egyes tenyésztők által kibérelt állami mén kimutatása a m. kir. földmívelésügyi minisztérium által több példányban a gazdasági egyesület rendelkezésére bocsátatván, az egyesület azon tisztelt tagjai, kik ezen kimutatásból egy példányt birni kívánnak, ezen kimutatásból egy példányt titkári hivatalával (*Velejte*, posta helyben,) tudassák.

A gazdasági egyesület titkári hivatala.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Értesítés.

A vármegyei állandó közgazdasági bizottság kérelmére, a selyemtenyésztési kormánybiztos ur 100 liter eperfamagot és 100 példány tenyészési utasítást küldött.

Mindazon községeket és egyeseket, kik eperfákat a selyemtenyésztés létesítése végett tenyészteni szándékoznak, értesítem, hogy a magok és az utasítás átvétele végett *Majláth József* gróf elnök ur ömeltóságához *Perbenyikre*, vagy *alulírott*hoz fordulhatnak. A magok és utasítás ingyen lesznek kiadva.

S.-A.-Ujhely, 1892. április 20-án.

elnöki megbízásból:

Dókus Gyula.

Nyílt-ter.)

Szolyva

Legerősebb natrontartalmú savanyúvíz (84 r. kettő szén-savas natron 10,000 r. vízben), túlságos gyomor-savkényszer, gyomorérzés és a gyomor számos egyéb bajai ellen.

Kizárólagos szállítók

MATTONI ES VILLE, BUDAPEST.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

A szerkesztő postája.

Kiss Árpád. Népdalai közt találunk egyet, melyben van igaz érzelem és hangulat. Némi igazítással ki is adjuk, de előbb kérjük belényugvását és, ami legfőbb: igaz nevét. P. T. Z.-nak és Kr. Gy.-nak. — Közölhetetlenek.

Felelős szerkesztő:

DONGÓ GY. GÉZA.

Kiadótulajdonos: **ÖZV. BORUTH ELEMÉRNE**

Hirdetések.

Árverési hirdetményi kivonat.

A királyhelmezi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak *Kovács Eszter* férj. *Somogyi Ferencné* és társa végrehajtást szenvedő elleni 78 ft 99 kr. tőkétörlesztés és jár. iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék a kir. helmezi kir. járásbíró területén lévő *Kis-Tárkány* község határában fekvő a kis-tárkány 94 sz. tjkben A. I. 6. 12—14 továbbá 3. II. 1—5 sor sz. a. és 430., 618., 385., 927., 226., 227. (346—347.) 944., 345. hr. számok, a foglalt *Kovács Eszter* férj. *Somogyi Ferencné*, *Kovács Erzsébet* férj. ifjú B. 522. *Pálné*, *Kovács Amália* férj. *Hajnal Józsefné* és *Kovács Julianna* férj. *Nagy Józsefné* nevén álló ingatlanok az árverést 1586 ftban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendete, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi május hó 24-ik napján délelőtti 10 órakor *Kis-Tárkány* község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 158 ft 60 kr. készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzettárfoiyanommal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött óvadékhoz az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánátpénznek a bírósági eldleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű dísmervényét szolgál-tatni.

Kelt K.-Helmezen a kir. járásbíró, mint tkvi hatóságnál 1892. évi február hó 18-ik napján.

Dr. Kálnicky kir. aljbíró.

Bourbon, Noisette, Thea és Remontant rózsák

500 fajban

cserépben nevelt és kitűnően edzett 1 vagy két éves példányokban olcsón kaphatók:

a szalóczi mű és kereskedelmi kertészetben

(utolsó posta és vasuti állomás Gombszög, Gömörmegye)

1-3 Kívánatra árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Keil Alajos-féle PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(Glasur)

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára frt. 1.35 kr.
1 kis palaczk ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

egjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög
ára 60 kr., mindenkor kapható:

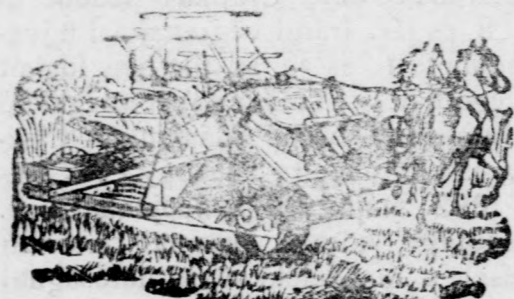
Behyna Testvéreknél, S.-a.-Ujhely.

HIRDETMEY.

A „Nyulhoz” címzett vendéglőben S.-a.-Ujhelyben (Rákóczy-utca 722. szám) kaphatók mindenféle finom italok jutányos árak mellett, ugymint cognac, rum, szilviorium, törköly, borovicska mindennemű likőrök, thea, sör stb. Kűnösen pedig **természetes állapotban** kitűnő és zamatos **fehér és vörös asztali peesenyé, szamorodni, asszu és siller borok** literenkint 40 krajczártól 5 forintig.

Ugyanott kaphatók a jelzett borok nagyban is, azaz hordó számra, a vidékre azonban csak 10 literen felőli mennyiségben szállítattik, **mely borok természetes minőségéért** kezes-séget vállal

Abonyi D. Mór.

McCORMICK

fűkaszaló és aratógépek

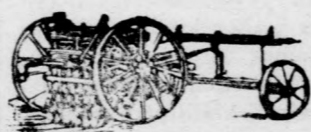
kékekötővel vagy anélkül.

A „legjobbak a világon.”

Magyarországban magában, 600 darabon felül van működésben.

11-12

Kaphatók

Grosz Vilmos-nál S.-a.-Ujhely

vaskereskedés és mindennemű gazdasági gépek raktára.

ROBEY & COMP.

GÉPGYÁROSOK

BUDAPEST

IX. Rákos-utca 5-9

(a villanyvasut üllői-uti végállomásával szemben)

ajánlják:

elismert legjob és legmunkaképesebb

gőzmozgonyaikat és gőzcséplőgépeiket

az eredetileg alkalmazásba vett szabadalmazott vaskerettel, kettős működésű meghosszabbított szalma-rázókkal és megnagyobbított törek- és pelyvarázó-rostákkal, továbbá újabb szerkezetű szalma-kazalrakó-gépeiket és más egyébnemű gazdasági gépeiket és eszközeiket a legjutányosabb árakon és kedvező fizetési feltételek mellett.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

S.-a.-Ujhely. nyomtatott a „Zemplén” gyorsajtóján.

Vas-, fűszer- és bizományi üzlet.

Hogy igen tisztelt vevőinknek a cserépkályhák beszerzését megkönnyítsük, elhatároztuk, állandó raktárt tartani, az eperjesi népbank kályha-gyáranak elismert kitűnőségű gyártmányiból.

Miután a kályhákat csomagolatlan állapotban, teljes vagon rakományban hozatjuk, ez oknál fogva megtakarítják tisztelt vevőink nagyobb részét a drága csomagoló ládák értékének és a szállítási költségeknek.

Teljes tisztelettel

Behyna testvérek

S.-A. Ujhelyt.

Czement, mész és gazdasági gépek.

Új szőlőtelepet építeni szándékozóknak

figyelmébe, ajánlom a készletben lévő 20,000 db ripária sima friss szőlőveszőimből való megrendelést. Ára ezenkint 10 frt, itt helyben. Megrendeléseket e hó végéig fogadhatok el.

Tarcalon, 1892. április hó 20.

Somlyai Sándor,

szőlőbirtokos.

Figyelemre méltók!

FIGYELEMRE MÉLTÓK!

A tavaszi és nyári idényben.

Következő biztos hatású ártalmatlan pipere gyártmányok: melyek **HOFFMANN BÉLA** az „Arany Oroszlánhoz” címzett ungvári gyógyszer-tárában, eredeti előirat szerint készítve, nagy kelendőség miatt folyton friss minőségben kapható közkedvelt különlegességek:

„LILIAMARCZKENŐCS”

„LILIAMOZSDÓVIZ” és

„LILIAMSZAPPAN”

Mindannyi külön és együttesen a szcp'ő, a folt, pattanások, bőrtisztatlanság, bőrtakák (mitesser) ellen kitűnő sikerrel alkalmazhatók! Nem nélkülözhető ezekhez

„LILIAMHÖLGYPOR”

a legjobb s legújabb arczpor; mely mindennapi használat mellett is teljesen ártalmatlan, kellemes finom illattal a nélkül, hogy feltűnnék kitűnően tapad, s az arcznak természetes üde színt kölcsönöz! Kapható fehér, rózsá, és créme (barnáknak) színben.

Zemplénmegye és környékére egyedüli raktár:

KINCSESSY PÉTER gyógyszer-tára

az „Üdvezítő”-ház S.-A.-UJHELYT, a fővezén.

Hol is kívánatra képes árjegyzékek ingyen adatnak bárkinek s postai megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Figyelemre méltók!

Eddig még fölülmulhatatlan.

Maager V.-féle

valódi tisztított

DORSMAJOLAJ

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendel-
tetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarna érni.

Egy üveg ára 1 frt, egy üveg fehér 1 frt 50 kr. Kapható a gyári raktárban Bécsben III./3., Heumarkt 3., valamint

az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszer-tárában.

S.-a.-Ujhelyben: Éllássy E., Kincsessy P. és Budal Ákos urak gyógyszer-tárában. 23-24

Hirdetmény.

Zemplénmegyebeli kelcei uradalomhoz tartozó erdőségeken mintegy 25,700 darab 30-60 s több centimeter átmérőjű és 18-20 méter törzsmagasságú részint egyes és részint elegenden álló tölgyfa szabadkézből — akár kisebb részletekben is — eladó.

Az erdőségek a homonnai vasuti állomástól 3 órányi távolságban a Varannó sztrópkói országút vonalán fekszenek.

Alólírott nál bővebb felvilágosítás illetve a feltételek megtudhatók.

Homonnán, 1892 ápril 18.

Lukovits Géza,

bir, zárgondnok.